

MIJN OPA DE BANKROVER

Sjoerd Kuyper

Mijn Opa de Bankrover

Lemniscaat Rotterdam

Mijn Opa de Bankrover werd eerder onder de titel 'Mooi leven' gepubliceerd in de bundel *Vier over 8*, uitgegeven door OGC Educatief in 2005.

© 2011 Sjoerd Kuiper

Omslagfoto: Dinand van der Wal

Foto's binnenwerk: Dinand van der Wal en Victor Arnolds

Nederlandse rechten Lemniscaat b.v. Rotterdam 2011

ISBN 978 90 477 0317 4

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk en bindwerk: Drukkerij Wilco, Amersfoort

Omslag en boekverzorging: Marc Suvaal

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux waardoor onnodig en milieuverontreinigend transport is vermeden.

Over dit boek en de film *Mijn Opa de Bankrover*

Eind 2004 vroeg Dick Ladage van uitgeverij OGC Educatief mij om een verhaal te schrijven. Het zou gepubliceerd worden in een boek dat bestemd was om cadeau te doen aan kinderen die de basisschool verlaten. *Vier over 8* heette het en de andere drie verhalen werden geschreven door Najoua Bijjir, Ronald Sniijders en Ebru Umar, die allen hun wortels hebben in een andere cultuur dan de Nederlandse. Daarom besloot ik te schrijven over een Hollands gezin met allemaal blonde kindjes én... Grace, een geadopteerd donker meisje, afkomstig uit Colombia.

Grace is twaalf en wil opeens alles weten over haar afkomst, maar haar ouders vinden haar te jong en willen niets vertellen. Daarom wendt ze zich met haar vragen tot opa Gerrit, met wie ze een innige

band heeft. Ze moet snel zijn, want opa lijkt sinds de dood van oma stevig in de war. Ze komen elkaar als het ware op een kruispunt tegen: hoe meer Grace wil weten, hoe meer opa lijkt te vergeten. Opa is somber, hij heeft altijd mooi geleefd maar voelt dat het mooie hem nu door de vingers glipt. Uiteindelijk, na een reeks vrolijke en minder vrolijke avonturen, geeft opa Grace haar verleden terug en bezorgt Grace opa een nieuwe toekomst. Ik noemde het verhaal 'Mooi leven'.

Lang niet alle verhalen zijn geschikt om te verfilmen, de meeste zijn mooier op papier, maar al tijdens het schrijven dacht ik: dit kan een film worden. Dus stuurde ik 'Mooi leven' meteen toen ik het af had naar regisseuse Ineke Houtman. Ineke en ik hadden vijftien jaar eerder de tv-series *Max Laadvermogen* en *De freules* gemaakt en dat was zo goed bevallen dat we dolgraag nog eens iets samen wilden doen, maar dat was er al die tijd niet van gekomen. Ineke vond het verhaal mooi en stuurde het naar Lemming Film. Ook daar zagen ze er een film in. Het ging razendsnel. Het was voorjaar 2005.

Sindsdien is er vrijwel onafgebroken aan de film gewerkt. Zes volle jaren. Ik heb nog nooit zo veel

versies van een scenario geschreven als voor deze film, die uiteindelijk *Mijn Opa de Bankrover* is gaan heten. Een stuk of acht. Bijna vier ordners vol, waar ik normaal aan anderhalve genoeg heb. Veel veranderde – Grace is in de film geen adoptiekind uit Colombia maar de natuurlijke dochter van Birgit en gaat op zoek naar haar Surinaamse papa Beau, en zoek zelf de zeventien andere verschillen – maar dat is normaal. Een verhaal kan nog zo geschikt zijn voor verfilming, het is nooit een kant-en-klaar scenario. Het merkwaardige is dat er zoveel overeind is gebleven: de opbouw van het verhaal, de bankoverval, de mooie vriendschap tussen Grace en opa Gerrit, het gevonden verleden en de herwonnen toekomst. Mooi leven.

Vandaar dat ik het aandurf het oorspronkelijke verhaal opnieuw te laten uitgeven, zonder aanpassingen aan de film. Bij dezen.

Sjoerd Kuyper

Januari 2011

Je had erbij moeten zijn toen de opa van Grace de bank overviel. Met zijn wijsvinger in zijn jaszak op het meisje achter de balie gericht, alsof-ie een pistool had. Met z'n lieve ouwe hoofd. Hij had er geen bivakmuts overheen getrokken, geen nylonkous, niks, hij stond daar gewoon, alsof hij eendjes voerde. Maar zijn rechterhand was een pistool en met zijn linker schoof hij een plastic tas en een briefje naar het meisje toe. Ze las het. Grace wist wat erop stond, ze was erbij toen opa het schreef:

*Niet schrikken. Dit is een overval.
Geef me veertienduizendvijfhonderdzesenzeventig
euro vierendertig en er gebeurt niks naars.
Echt niet. Stop het geld in de tas.
Met excuses voor het ongemak.*

Dat stond er. Opa had zijn naam onder het briefje gezet, maar dat vond Grace niet zo snugger. Die had ze eraf geknipt.

Het meisje achter de balie keek van het briefje naar opa en terug naar het briefje en daarna weer naar opa en haar ogen stonden verbaasd, alsof ze een baby keer op keer een piano zag optillen. Het was een miezerige dag in juni, vier uur 's middags, mensen stonden geduldig in een rij op hun beurt te wachten. Het meisje knikte, liep naar een kluis, opende die, schoof een stapel bankbiljetten in het tasje en gaf dat aan opa.

Nog geen minuut later kwamen er vier politiewagens met gillende remmen tot stilstand voor de bank. Opa werd in de boeien geslagen voor hij buiten was. Op heterdaad betrapt. Hij bood geen verzet. Nog nooit was een overval zo snel opgelost. Er was maar één ding dat de agenten dwarszat: ze konden het geld niet vinden. Ze fouilleerden de oude man tot achter z'n ribben, maar ze vonden niets, geen plastic tas, geen stui-ver, geen pistool.

De opa van Grace was geen bankrover. Nooit geweest ook. Eerst was hij kind, daarna banket-

bakker, daarna niks, nou ja, een lieve ouwe man met pensioen, daarna werd hij een beetje dement. En daarmee begonnen de problemen.

Oma was al tien jaar dood, Grace had haar nooit gekend, en opa woonde alleen. Hij miste oma iedere dag en ging iedere week wel een keer naar haar graf, maar hij was gelukkig.

‘Ik heb een mooi leven, Gracie,’ zei hij vaak. Hij noemde Grace Gracie en dat klonk als *crazy* en zo kon je beter niet heten, maar uit opa’s mond klonk alles lief. Als-ie al eens mopperde, klonk het nog als een liedje.

Iedere vrijdag ging opa naar de biljartclub, iedere zaterdag loste hij cryptogrammen op met vrienden in het café, iedere zondag naar oma, iedere maandag boodschappen doen voor de hele week, iedere dag had hij wel wat. Maar hij werd vergeetachtig, verstrooid, hij zette het koffiefilter op het aanrecht, deed de koffie erin, goot water op maar vergat het filter eerst op de koffiepot te zetten en dan moest hij dweilen. Hij werd rommelig in zijn hoofd en toen hij op een dinsdagavond in maart foto’s van zijn kleinkinderen aan het inplakken was en per ongeluk de stapeltjes van de keukentafel veegde en alle portretten in complete chaos

op de vloer belandden, wist hij niet meer wie wie was en van wie wie was.

En het waren zulke keurige stapeltjes geweest: Dirk en Sonja van oom Joop en tante Elles bij elkaar, Linsey en Jansje van tante Tanja en oom Teun, Ezra van tante Nel die vroeger met oom Kwantus was, Stoffel en Bob van oom Kneel en tante Sofie. En dan nog Grace en haar broer Pim. Van Birgit en John, hun ouders. Alle kleinkinderen keurig gerangschikt. Tot opa ze van tafel gooide en ze in een wervelwind van lachende koppies naar de vloer dwarrelden. Allemaal witte smoeltjes, allemaal blonde haartjes. Op één na: Grace. Grace was bruin, met stijve zwarte vlechtjes. Opa was naar de telefoon gelopen, hij had nog zo'n ouwe aan een draadje, en had de vader van Grace gebeld.

Grace hoorde het verhaal een paar dagen later, toen haar vader de hele familie bij elkaar had geroepen en ze met z'n allen zaten te vergaderen. Grace mocht er niet bij zijn, ze moest allang slapen, maar ze was wakker geworden uit een nachtmerrie, was naar beneden gegaan, hoorde al die stemmen in de woonkamer, en nu zat ze op de trap te luisteren.

‘Dus hij belt me op,’ vertelde haar vader, ‘en hij zegt: “Dat leuke donkere meisje, dat is er toch een van jou?”

“Je bedoelt Grace,” zeg ik.

“Ja!” zegt-ie. “Wil je geloven dat ik die naam ook helemaal kwijt was? Hoe bestaat het toch. Zo’n kleine schat. Gracie. Hoe kon ik het vergeten!”

“Bel je daarvoor op?” vraag ik.

“Ja. O nee... Er was toch nog iets? O ja!”

En hij vertelt dat hij foto’s zit in te plakken en dat alle kleinkinderen op de grond zijn gevallen en dat hij nu niet meer weet hoe ze heten en van wie ze de kinderen zijn. Of ik even alle namen op wil noemen. Dus ik begin geduldig, zegt-ie: “Wacht even, pak ik papier en een potlood.”

Hij legt de hoorn neer, ik hoor hem wegsloffen, een hoop geritsel, hoor ik hem in de verte zeggen: “Ja, begin maar.”

Dus ik begin onze namen op te noemen, kinderen erbij, hoor ik hem opeens schateren van het lachen. Nog steeds zo ver weg. Slof slof, opa komt terug naar de telefoon en zegt luid en duidelijk: “Stond ik daar toch met het potlood tegen m’n oor met je te telefoneren!”

Een lol dattie had. En dan vraagt-ie ook nog:

“Waarom belde je me eigenlijk?”

Ik zeg: “Vader, ik belde om te zeggen dat ik even bij je langskom.”

Ja, wat kon ik anders?

“Mooi,” zegt-ie, “kun je meteen dat papiertje tekenen waarop staat wat je moet doen als ik graag dood wil.”

Dat zei hij.’

‘Wat voor een papiertje?’ vroeg tante Nel.

‘Zo’n euthanasieverklaring. Hij had een enorme waslijst opgeschreven. Hij wil graag dood als hij een ongeneeslijke ziekte krijgt met veel pijn, da’s nog normaal, maar hij wil ook dood als hij niet meer alleen naar de biljartclub kan, en als hij zo in de war raakt dat hij zijn huis niet meer kan vinden als hij terugkomt uit het café of niet meer weet waar moeders graf is. Hij wil dood als er weer oorlog komt in Nederland, hij wil dood als een van zijn kleinkinderen sterft, zodat ze hand in hand het leven hierna in kunnen gaan en hij ze daar een beetje op weg kan helpen, tsja, en zo had hij nog wel twintig dingen. Bijvoorbeeld: Ik wil graag dood als ik op een dag opeens een pyjama aan wil als ik naar bed ga. Met een dikke streep onder pyjama.’

‘Wat is er in hemelsnaam mis met een-’

‘De laatste zin was,’ zei Grace’ vader, ‘de allerlaatste zin was: Ik wil graag dood als ik niet meer móói kan leven.’

‘Wat is er mis met een pyjama?’ vroeg tante Nel.

‘Vader slaapt altijd bloot.’

‘Bloot slapen, noemt hij dát mooi leven – die oude man? Jesses!’

Tante Nel smeerde altijd zo’n dikke laag make-up op haar kop dat je nooit zeker wist of ze er zelf wel onder zat. Tot ze begon te praten. Dan wist je het. ‘Dat over de kleinkinderen vind ik ontzettend lief,’ zei oom Kneel. ‘En goed bedacht. Ik zie het voor me. Volgens mij is hij lang niet gek.’

‘Ondertussen moest hij wel opbellen om te vragen hoe de kleinkinderen heten en wie hun ouders zijn,’ zei tante Nel.

Grace duwde haar nagels diep in haar handpalmen van woede.

‘Wat mij zorgen baart,’ zei tante Tanja, die advocate was, ‘is dat hij bang is dat hij binnenkort het graf van moeder en zelfs zijn eigen huis niet zal kunnen vinden. Hij voelt de dementie aankomen. Als hij nu al met een potlood aan zijn oor staat te telefoneren.’

‘Precies,’ zei Grace’ vader, ‘daarom heb ik jullie vanavond uitgenodigd.’

‘Opa, ze willen je in een verzorgingstehuis stoppen.’

‘Wie?’

‘Mijn vader en alle anderen. Je kinderen.’

‘Maar ik woon hier toch fijn!’

‘En ze willen je geld blokkeren.’

‘Wat is dat nu weer?’

‘Dat je niet meer zelf geld kunt opnemen van de bank, dat een van je kinderen dat voor je moet doen als je geld nodig hebt.’

‘Dat soort zaken regelt oma altijd.’

‘Oma is dood.’

‘Geintje. Moet je zien wat een mooie bos rozen ik voor haar heb gekocht. Ga je straks mee naar haar graf?’

‘Ik moet hockeyen.’

‘Wat zei je net ook alweer?’

‘Ze willen je geld blokkeren en je in een verzorgingstehuis stoppen.’

‘Maar ik woon hier toch fijn!’

‘Volgens mij moet je zo snel mogelijk al je geld van de bank halen en dan moet je weglopen van huis.’

‘Daar ben ik een beetje te oud voor.’

‘Vluchten! Je moet vluchten!’

‘Waar moet ik heen, lieverd?’

‘Colombia.’

‘Wat heb ik in Colombia te zoeken?’

‘Daar kom ik vandaan. Daar heb je geen verzorgingstehuizen. Daar zorgen de mensen gewoon voor elkaar. Ik ga met je mee om voor je te zorgen. En ik heb nog een oma.’

‘Je oma is dood, dat weet je.’

‘Mijn oma in Colombia niet. Dat heb je me zelf verteld. Volgens mij vindt zij het fantastisch als we komen. Denk er maar eens over na.’

‘Zal ik doen, Gracie, zal ik zeker doen.’

‘Je moet snel denken, opa. Voor het te laat is.’

‘Ik beloof het. En bedankt voor de roosjes.’

Pim was behoorlijk slim, maar hij snapte niet veel. Zo begreep hij absoluut niet hoe verschrikkelijk het was dat ze opa in een verzorgingstehuis wilden doen. Hij zei precies wat de volwassenen zeiden: dat opa een gevaar was voor zichzelf en anderen, dat hij op een dag zou vergeten het gas waarop hij had gekookt uit te doen, en dat met al die kaarsjes die hij tijdens het eten altijd brandde, met de krant er ook nog naast, en dat het toch ge-

zellig was in zo'n huis met leeftijdgenoten, opa zou er vast heel gelukkig worden, en dat hij binnenkort waarschijnlijk enorm ging verdwalen en zijn eigen naam niet meer zou weten en dan was het toch handig als hij een kaartje met het adres van het tehuis op zak had, dan konden ze hem op komen halen, bla bla bla et cetera, hoempe hoempe hoempe, alsof alle ooms en tantes door zijn mond spraken. Het was een mirakel dat ze zoveel oude gedachten in zo'n jong ventje hadden weten te proppen. Terwijl het om zijn echte opa ging!

Grace en Pim waren samen opgegroeid en waren even oud, twaalf, maar ze leken totaal niet op elkaar. Vanbuiten niet en vanbinnen niet. Pim was wit en blond en lief en volgzzaam, je kon je geen betere broer wensen, echt niet. In het bruine koppie van Grace zat nog altijd het verbeterde straatvechtstertje dat ze was voordat ze naar Nederland kwam. Ze was toen vier en had al meer meegeemaakt dan de meesten in een lang leven kunnen verwerken. Ze had kinderen met messen zien vechten om brood en een slok koffie, kinderen niet veel ouder dan zij, in de sloppenwijken van Bogotá. Ze had gebedeld, gestolen uit de keukens

van de hotels in de binnenstad, ze had op straat geslapen als ze te ver van huis was geraakt op haar stroomtochten en de weg terug niet kon vinden in het donker, ze had gegeten uit de goot. Als scharminkeltje werd ze door Birgit en John naar Nederland vervoerd. Zij hadden al een kind van zichzelf, maar wilden er ook nog een adopteren, 'om de wereld in evenwicht te houden' zoals ze het noemden. Goed bedoeld, maar opa zei: 'Als je een wip in evenwicht wilt houden, moet je niet alle kinderen aan één kant zetten.' En hij voegde er snel aan toe: 'Ik wil niet zeggen dat jij hier niet hoort te zijn, Grace. Ik bedoel er niks onaardigs mee.'

'Jij kunt niet eens iets onaardigs zeggen,' zei Grace. 'Nee?'

'Dat moet je nog leren.'

'Ik ga er niet mijn best voor doen.'

Opa was toen nog behoorlijk goed bij zijn hoofd. Dat was twee jaar geleden. Ze zaten met z'n tweeën aan de tafel in zijn keuken en opeens durfde ze hem te vragen waar ze vandaan kwam. Want dat was ze vergeten. Ze sprak ook geen woord Spaans meer en met die taal waren haar herinneringen verdwenen, of liever: de bewegende beelden in haar hoofd waren foto's geworden, vage foto's.

Soms, als ze de geur rook van koffie of maïs, kwamen ze weer tot leven, maar nooit voor lang. Ze was bijna alles kwijt van wat er vóór haar vierde was gebeurd en haar ouders wilden niets vertellen. ‘Schat, dat is zo’n somber verhaal. Geniet jij nu maar van je leventje hier, dan vertellen we je het wel eens als je groot bent.’

Maar wanneer ben je groot? Grace wilde niet wachten. Dus ze vroeg: ‘Opa, waar kom ik vandaan?’

‘Hoe oud ben je?’

‘Tien.’

‘Nou, ja, dan wordt het wel eens tijd. Goed... Nou, je vader heeft een... eh... dingetjes, en je moeder heeft... eh... Je komt uit de buik van je moeder.’

‘Jech! Dát verhaal ken ik.’

‘Geintje.’

‘Maar uit welke moeder? Niet uit de buik van mijn witte moeder. Ik ben toch niet gek. Ik ben zwart!’

‘O dat! Maar dat weet je toch? Je komt uit Colombia.’

‘Dat is het enige wat ik weet. Maar ze willen me niks vertellen over mijn vader en mijn moeder. Daar vinden ze me nog te klein voor. Misschien heb ik wel een zusje. Ik wil het nu weten. Alles.’

Opa stond op en liep naar de woonkamer, naar zijn boekenkast. Hij pakte een schoenendoos van de

onderste plank, zette die op tafel en tilde het deksel op.

‘Brieven,’ zei hij, ‘foto’s, suikerzakjes, medailles, kaarten.’ Hij bladerde door de papieren tot hij vond wat hij zocht. ‘Deze prentbriefkaart stuurden jouw ouders mij zes jaar geleden uit Colombia.’ Hij schoof de kaart naar Grace toe. ‘Ze waren op reis om een kindje te kopen, ze hadden dat witte jongetje al. Pim. Die hadden ze al.’

Grace las de woorden die op de kaart geschreven waren:

Lieve vader, we hebben een schattig kindje bemachtigd, een meisje, echt een zusje voor Pimmetje. De vader is foetsie, de moeder stierf in het kraambed. Er is alleen nog een oma, maar die kan niet zo goed voor haar zorgen want die heeft nog zestien kleinkinderen aan haar rokken hangen. Bereid je er maar op voor, vader, dat je een moderne opa wordt, zo een met een zwart kleinkind. Ze heet Grace. Je kunt haar spoedig in je armen sluiten.

Trotse groet, Birgit en John

Grace werd ijskoud vanbinnen, het bloed schoof als schotsen door haar aderen, ze kreeg bijna geen adem meer en alles deed pijn. Haar moeder was

dood en haar vader was spoorloos. Ze klemde haar tanden zo hard op elkaar dat haar tranen langs haar neus omhoog kropen en weer achter haar ogen verdwenen.

Ze draaide de kaart om. Ze zag een foto van een maïsveld tegen een decor van hoge kale bergen. Tussen de gele kolven stonden mensen met kap-messen. Bruine mensen. Ze leken klein tussen de hoge stengels. Op de voorgrond keek een oude vrouw wantrouwig in de lens. Oma, dacht Grace, en toen begon ze toch te huilen.

‘Lieverd toch,’ zei opa, ‘misschien hadden je ouders gelijk, had ik het niet mogen vertellen.’

Hij ging op de stoel naast haar zitten, trok haar op schoot en sloeg zijn armen om haar heen. Hij kuste haar hoofd, keer op keer.

‘Is dit alles wat je hebt, opa?’ vroeg Grace. ‘Heb je geen adres van mijn... van die oma?’

‘Dat hebben je ouders vast en zeker, maar vraag er maar niet naar. Ze zijn ongetwijfeld woedend als ze horen dat ik je deze kaart heb laten zien.’

‘Mag ik hem hebben?’

‘Alleen als je hem goed verstoppt.’

Op de fiets naar huis hilde ze weer en ze kon niet ophouden toen ze thuis was. Ze zat met de kaart

in haar handen op bed en huilde. Zo vond Pim haar. En wat ze nooit had verwacht: de brave Pim hielp haar zoeken, en goed ook. Hij vond de papieren, in de onderste la van hun vaders bureau. Alles was in het Spaans geschreven, maar na een poosje studeren wisten ze zeker dat ze het adres van oma te pakken hadden. Oma bleek Luzmilla te heten. Toen Grace die naam las, sprongen de tranen weer haar ogen uit, maar ze slikte, veegde haar wangen droog en schreef het adres over.

‘En wat nu?’ vroeg Pim.

‘Nu nog niks,’ zei Grace. ‘Later.’

‘Ga je haar schrijven?’

‘Ik ken geen Spaans meer en als ze terugschrijft, krijgen papa en mama die brief als eersten in handen. Dan krijgt opa op z’n donder. Ik wacht mijn kans af.’

‘En dan ga je terug?’

Grace knikte en Pim sloeg onhandig zijn armen om haar heen.

Dat was twee jaar geleden en nu, nu opa naar een verzorgingstehuis moest, nu had ze de kans om naar Colombia te gaan. Als hij mee wilde. Hij had beloofd erover na te denken.

Maar dat deed hij niet. Hij dacht niet na, niet snel, niet langzaam, helemaal niet, en tante Tanja, die van ieder huis met de voordeur op slot de achterdeur wist te vinden en maar tegen die deur hoefde te blazen of hij ging open, waar anderen maandenlang stonden te bonzen, tante Tanja had via kennissen binnen een maand een kamertje in een verzorgingstehuis geregeld. En daar zat opa dan, stom als een vis op een snijplank, bij het raam naar buiten te koekeloeren.

‘Het leven hier is niet zo mooi,’ zei hij tegen Grace. ‘Ze hebben wel een biljart, maar er is niemand om mee te biljarten. Er zijn hier alleen ouwe wijffies. Ik heb niks tegen ouwe wijffies, maar ze zijn allemaal zo dement als een deur. Ze giechelen en wijzen naar me als ik voorbijkom. Ik weet niet goed hoe ik van hier naar het café kan, en daarna moet ik ook nog eens terug. Als het donker is. Alle winkels zijn hier anders.’

‘Maar u heeft toch tv?’

Grace zei het om opa een beetje op te vrolijken, maar hij versomberde zienderogen.

‘Die mensen op de televisie schreeuwen zo hard, altijd, en ze lachen om hun eigen grapjes, ze zijn nog erger dan die demente wijffies hier. Ik wil weg.’

Grace ging naar huis, legde de ansichtkaart uit Colombia onder de scanner, blies het beeld op en printte het groot uit. Ze bracht de print naar opa en hing hem boven zijn bed.

‘Daar kunnen we heen, opa,’ zei ze. ‘Denk er nog eens over.’

Die avond liep opa weg uit het tehuis. Hij liep uren door de stad tot hij het huis vond waar hij vroeger had gewoond. Hij had zijn eigen sleutel ingeleverd, maar bewaarde nog altijd de sleutel van oma. Hij ging naar binnen, er was niemand thuis, en kroop in bed. Het viel hem niet op dat alles was veranderd. Hij viel in slaap in het vertrouwde kamertje waarin hij meer dan tienduizend nachten naast oma had gelegen.

Daar vond de nieuwe bewoonster hem. Ze belde de politie. Die maakte hem wakker en de agent vroeg wie hij was. ‘Niemand,’ zei opa. Dat had hij uit de *Odyssee*. De agent vroeg waar hij woonde. ‘Nergens,’ zei opa. Dat had hij zelf bedacht.

Hij sliep die nacht in een cel op het politiebureau. De volgende ochtend belde de directrice van het verzorgingstehuis om opa als vermist op te geven en een uur later zat hij weer bij het raam.

‘Weet je, Gracie,’ zei hij, ‘ze waren daar zó aardig! Ik kreeg broodjes en koffie en net zo veel dekens als ik maar wilde. Die agenten zijn veel liever dan de verpleegsters in dit tehuis. Ze hebben alle tijd voor je. Het is daar ook veel schoner. Ik ga mijn best doen om in de gevangenis te komen. Ik heb gehoord dat je tegenwoordig ook met meer mannen in een cel mag. Dat lijkt me wel wat. Kunnen we klaverjassen.’

Grace kon niet zien of opa het meende of dat hij een geintje maakte. Maar ze begreep wel dat hun reis naar Colombia voorlopig niet doorging.

Het was eind mei. Op school waren ze alleen nog maar met flauwekul bezig. De toetsen waren achter de rug, de uitslag was bekend: Pim had de pest in dat hij naar de havo moest, terwijl hij dierenarts wilde worden en vwo hard nodig had; Grace had de pest in dat ze naar het vwo moest, terwijl ze boer wilde worden. Boerin. Boerin in Colombia. Ze droomde van een maïsveld tegen een decor van hoge kale bergen. Tussen de gele kolven stonden mensen met kapmessen. Bruine mensen. Ze leken klein tussen de hoge stengels. Op de voorgrond stond een meisje van twaalf. Dat was zij.